De Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 41 — 10 OCTOBER 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

„IK WILDE, DAT IEMAND MIJ EEN ZETJE GAF!"

NIET KLAGEN, MAAR .... DOEN!

Nee, zúlk weer hadden de kabouters niet dikwijls meegemaakt!

De storm huilde en gierde door het bos en zelfs de zware kruinen van de oude eiken bogen voor zijn kracht. Grote, grauwe wolkgevaarten joegen langs de hemel en de regen gutste bij stromen neer.

Wat een tegenvaller voor de kabouters! Het weer was de hele dag zo mooi geweest en ze hadden dan ook afgesproken om die avond een grote wandeling te maken. Maar nú kon daar natuurlijk niets van komen.

Verdrietig zaten de arme kereltjes dan ook bij het licht van hun kleine lampjes en lantarentjes om de grote tafel in hun hol en zij spraken geen enkel woord. Maar zuchten deden zij wél, en die zuchten waren, met het doffe loeien van de storm, de enige geluiden, die zich lieten horen.

Er was één kabouter, die *niet* zuchtte — Remus, die de oudste was. Dat was ook helemaal niet vreemd, want je hoorde Remus bijna nooit. Of dit nu kwam, omdat hij zo oud was, weet ik niet — misschien vond hij veel praten wel overbodig.

Nu, daar had hij misschien wel een beetje gelijk in, maar de andere kabouters vonden het toch vreemd.

De kleine kereltjes zaten dus rond de tafel en zij wisten telkens hun traantjes weg. En toen dit zo wel twee uur geduurd had, was er eindelijk één, die het zwijgen toch een beetje eentonig begon te vinden.

„Hééé ...." zei Pips, „wat waait het toch!"

Maar dát wisten de kabouters natuurlijk ook; er was er niet één, die Pips antwoord gaf.

„Héééé...." begon hij nog eens. „Horen jullie wel, hoe...."

Maar méér zei Pips niet, en dat was geen wonder. Er klonk plotseling een zware slag, die het hele hol deed trillen.

Alle kabouters vlogen overeind en zij gilden en schreeuwden van angst en schrik.

Alleen Remus bleef kalm. Hij keek eens naar zijn vriendjes, die angstig en in de grootste verwarring door elkaar liepen.

Remus was de eerste, die er aan dacht eens buiten het hol te gaan kijken. Het regende nog wel even hard en de storm loeide en gierde onverminderd voort, maar voor een ogenblik was dat niet zo erg. Remus verliet het hol om door de gang zo vlug mogelijk in het bos te komen. Wie weet, wat hij daar zou zien!

Niet één van de kabouters had gemerkt, dat hun vriendje verdwenen was. Ook Pips had er niet op gelet.

Maar dat kwam zo: Pips had erg voorover gezeten, met zijn hoofd in zijn handjes, en het was hem dan ook volkomen ontgaan, dat Remus zich verwijderd had. Maar een paar seconden later vlóóg Pips overeind, want plotseling was hij óók op het idee gekomen om eens boven de grond te gaan kijken.

De gang liep langzaam naar omhoog en Pips snelde voort, zo vlug hij kon. Maar opeens bleef hij staan. Zijn knietjes begonnen te trillen, zijn handjes beefden en zijn hartje klopte hem in de keel. Pips was vreselijk geschrokken. Hij had in het donker wel niets gezien, maar.... o!

Kijk, dat hij niets zag, dát was het nu juist!

Want Pips had iets móéten zien. De gang was bijna ten einde, en al was het ook nóg zo donker in het woud — op de plaats, waar hij nu stond, zag je toch altijd wat licht schemeren. En daar was nu niets van te bespeuren.... niets.

Pips kon onmogelijk begrijpen, hoe het kwam, maar dat er iets ergs gebeurd was, ja.... dat begreep hij wél.

Maar.... er was nog meer!

Vlak bij hem, aan het eind van de gang, bewoog zich iets. Pips durfde zich niet verroeren — zijn aardige, blauwe oogjes vulden zich met tranen.

En toen....

„Kom je ook eens kijken?" klonk opeens een stem.

Pips had de stem onmiddellijk herkend.

„Ben jij het, Remus?" riep hij verbaasd. „O, Remus, Remus.... ik ben zo bang! Wat.... wat is er gebeurd? Wéét je het?"

„Ja!" zei Remus. „Ik heb het ontdekt. Er is een boom omgewaaid en de stam is juist op de ingang van ons hol terechtgekomen. We kunnen er nu niet meer uit."

„Maar, Remus! Wat vreselijk! O, o, o, o,! Nu moeten wij altijd hier blijven en nooit zullen wij meer in het bos kunnen komen! O, o, o, o....!"

Pips begon droevig te schreien en zich eensklaps omkerende, snelde hij jammerend naar zijn vriendjes terug.

Maar.... Remus schreide *niet*. Hij hoorde het geluid van Pips' wegsnellende voetjes en.... hij glimlachte eens.

Het was doodstil in het grote hol. Urenlang zaten de kabouters nu al om de tafel, met hun hoofdjes in de handjes. De morgen was al aangebroken, maar hun zwijgen duurde nog altijd voort.

Eerst hadden zij natuurlijk wél gesproken — heel véél zelfs, en wild door elkander. Maar niemand had een middel weten te bedenken om de boom te verwijderen.

De arme kereltjes zaten bedroefd en zonder enige hoop bij elkaar. Zij zagen geen uitkomst. Nooit zouden zij het bos meer zien en hun vriendjes, de andere kabouters.... de aardige dieren en de lieve bloemen.... de vriendelijke sterren, de zilverblanke maan en de milde, koesterende zon.

Zo kropen de uren voorbij.

Toen.... eindelijk stond Remus op. Remus, die nog geen enkel woord had gezegd, maar wél nu en dan geglimlacht had. En hij lachte wéér, want in zijn zak wist hij zijn mesje, dat hij 's middags nog geslepen had.

Langzaam ging hij met zijn lantarentje naar de gang en even later was hij verdwenen.

Bedroefd schudden de arme kereltjes hun hoofdjes, want zij wisten niet, wat zij er van moesten denken. Was Remus nu zó dom, dat hij wou proberen de boom weg te duwen?

Een ogenblik later was Remus al terug? Hij had iets in zijn handje en dat lei hij midden op de tafel neer. Het was iets groenachtig bruins, dat veel op een reepje schors geleek.

Remus ging weer heen, om echter vrijwel dadelijk terug te keren, en ook nú lei hij zo'n stukje neer. Maar Remus sprak geen enkel woord — wel veertig keer ging hij heen en terug, en het hoopje op de tafel werd voortdurend groter.

Toen....

Het gaan en komen van Remus duurde onverminderd voort. Maar nú waren het andere dingen, die hij bracht: hij kwam telkens met splinters — ruwe, vochtige splinters van levend hout.

„Remus....! Maar Remus....! Houd toch op!" jammerden de kabouters zacht.

„Ik begrijp niet, dat jij nu lust hebt om te spelen!" verweet er een.

Toen, opeens, gaf Pips een schreeuw.

Pips was de eerste, die begreep, dat Remus *niet* speelde en hij riep:

„Nee....! Remus doet helemáál niet vreemd! Remus wil ons laten zien, dat er, om de ingang van ons hol weer vrij te maken, maar één middel bestaat! Wij kunnen de boom niet wegkrijgen, maar.... we kunnen er wel doorhéén. Dat is geen gemakkelijk werk, en het kost natuurlijk veel moeite en tijd, maar Remus is er alvast mee begonnen! Kijk maar eens, wat er al op de tafel ligt! Jullie weten, dat Remus niet van veel praten houdt. Maar hij snijdt telkens een stukje uit de stam, want zó wil hij ons doen begrijpen, dat wij door al ons klagen en jammeren nooit verlost zullen worden, maar dat wij de handen uit de mouwen moeten steken! En ik vind, dat het nu zo zachtjes aan *mijn* beurt is, om wat te doen, want ik denk, dat Remus wel moe zal zijn en daarom graag een poosje wil rusten."

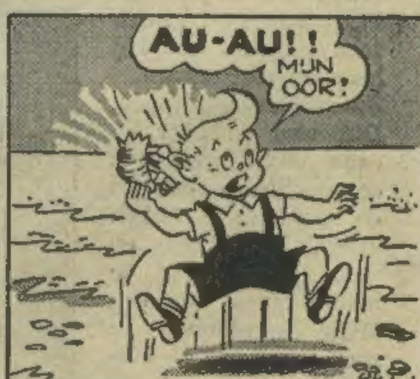
„Ja, want ik word zo langzamerhand een dagje ouder, Pips!" lachte Remus, die juist weer binnengekomen was en zijn honderddrieëntwintigste splinter op de tafel lei.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

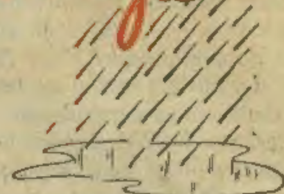

Boos Jantje

O, wat kijkt die Jantje boos,
Wat is hij aan 't morren;
Op het zonnige balkon
Zit hij maar te knorren.

„Jantje-lief, doe niet zo raar!
Met dit mooie weertje
Moet een ieder vrolijk zijn,
Toe, lach 'ns 'n keertje....”

Jantje zegt: „Die nare zon
Blijft maar aldoor schijnen;
'k Wou, dat ik maar wolken zag,
Dan kon ze verdwijnen.

'k Hoop, dat 'k gauw maar wolken zie
Met een beetje regen,
Want ik heb van Grootmama
Kaplaarzen gekregen.

En van Mam een regenjas,
— Een voor „grote heren” —
En die spullen moet ik nu
Toch eens gauw proberen!”

Leerrijke Lessen

DE GULZIGE WEZEL

Een dun wezeltje zag op zekere dag kans om door een nauw spleetje in een voorraadschuur te glippen. Hij vond er alles wat zijn hartje lustte en omdat hij zo'n dom wezeltje was, deed hij zijn buikje te goed. Allerlei voedsel verdween door zijn keelgat en dat ging zo een hele week op dezelfde voet door.

Wezeltje's huid begon te glimmen en zijn buikje werd rond als een tonnetje. Hoe kon het ook anders?

Een week lang werd onze wezel niet gestoord in zijn smulpartij, maar toen was het uit. Hij hoorde voetstappen. Zware stevige stappen. Dat was de boer en onze wezel wist wat er voor hem opzat, als de boer hem te pakken kreeg. Dus wipte de wezel weer naar de nauwe spleet om een veilig heenkomen te zoeken, maar.... jakkes, wat was dat?

Zijn kop en zijn ene voorpoot konden er nog net met moeite door. De rest bleef klem zitten. Hoe kwam dat toch? Het was toch precies hetzelfde gat waardoor hij was binnengeglipt!

De wezel raakte in een paniekstemming, want hij kon niet meer terug ook. Hij had zich gewoon vast gewoeld.

„Help me toch,” riep hij tot een rat die voorbij dribbelde.

„Helpen?” piepte de rat. „Niets of niemand kan je helpen! Je had jezelf moeten helpen door niet zoveel te schrokken. Een week lang. Foei! Je zult nu geduld moeten hebben en wachten totdat je weer mager genoeg bent om uit die spleet te raken. Maar of die boer....”

Rats.... weg floepte de rat, toen de boer binnenkwam. De wezel deed nog een paar krampachtige pogingen en toen had de boer hem te pakken en was het wezelliedje uit.

Ja, jullie begrijpen het. Gulzigheid wordt vroeg of laat gestraft. Er is zoveel lekkers, dat een kind zoekt te verleiden om er altijd maar meer van te graaien, totdat....maar dat hoef ik jullie vast niet te vertellen.

ONZE WONDERE WERELD

NOTEDOPPEN UIT VERRE LANDEN.

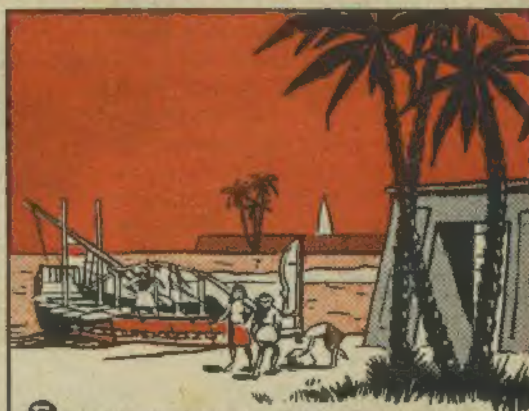
WANNEER WE ONZE ZEEKASTELEN VAN THANS ZIEN, KUNNEN WE ONS HAAST NIET VOORSTELLEN, HOEVEEL MOEITE MEN ZICH VROEGER MOEST GETROOSTEN OM DE ZEEËN TE KUNNEN BEVAREN. EN NOG ZIJN DIE OUDE VERKEERSMIDDELEN NIET HELEMAAL VERDWENEN.

DE SAMPAN OF CHINESE BOOT ZIET ER OP DE DAG VAN VANDAAG NOG NET UIT ALS ENIGE DUIZENDEN JAREN GELEDEN. DE ZEILEN WAREN VAN DIERENHUIDEN OF SOMS BLAREN.

DE JONK LIJKT VEEL OP DE SAMPAN, MAAR HEEFT MEER MASTEN. DE DIKWIJLS VIERKANTE ZEILEN ZIJN GEMAAKT VAN GEVLOCHTEN RIETMATTEN. DE BOTEN ZIJN ECHTER HEEL ZEEWAARDIG.

EGYPTENAREN GEBRUIKTEN DIT SOORT BOTEN VOOR HET TRANSPORT VAN DE ZWARE BOUWSTENEN VOOR HUN TEMPELS EN PYRAMIDEN.

VIJFTIEN HONDERD JAAR VOOR CHRISTUS, WAS DIT HET TYPE SCHEPEN DAT IN EGYPTE DE WATEREN BEVOER. ZE WAREN ZO BREED DAT EEN HELE RIJ FLINKE ROEIERS AAN BEIDE KANTEN VAN HET SCHIP KON ZITTEN.

DIT IS EEN ROMEINSE GALEI VAN TWEEDUIZEND JAAR GELEDEN. DE ROMEINEN VONDEN OOK DE ENTERHAAK UIT, EEN SOORT LOOPPLANK MET STEVIGE PIN EN EEN TOUW. DIE PLANK ZWIERDE ROND EEN PAAL EN WERD NEERGELATEN OVER DE RAND VAN HET GEËNTERDE SCHIP EN VASTGEBONDEN DOOR DE PIN

ZO ZAG EEN ROMEINSE GALEI ER AAN DE ACHTERKANT UIT. LET VOORAL OP HET DUBBELE ROER, LINKS EN RECHTS VAN DE ACHTERSTEVEN.

Het sprookje van de MOL

Hebben jullie wel eens een mol gezien? Het mooie zwarte beestje, dat een glanzend fluwelen jasje draagt en in donkere gangen onder de grond woont? Nu, het zou me niets verwonderen, als je de mol alleen maar van een plaatje kende, want hij komt maar zelden boven de grond, zodat je ook maar weinig kans krijgt eens kennis met hem te maken. Lang, héél lang geleden was de mol niet zo schuw en kwam hij geregeld boven de grond om een fris snuitje te halen. Maar ook droeg hij toen nog niet zo'n mooi glanzend jasje; in die tijd had hij een grauw-grijs velletje.

Hoe 't allemaal veranderd is, dat hoor je nu.

Mietske Mol woonde met zijn familie onder een groot bloemenveld. Daar maakten zij jacht op wormen en kevers, die probeerden de wortels van de plantjes en bloemen door te knagen. Mietske Mol en zijn familie deden dus nuttig werk, en de plantjes en bloemen hoorden hun eigenlijk erg dankbaar te zijn voor hun hulp. Maar wat denk je?

Zo gauw als een van hen zijn snuitje boven de grond durfde te steken, begonnen de bloemen hem te plagen en uit te lachen.

„Moet je hem zien, altijd zit hij onder de grond te wroeten," giechelden ze dan! „Hoe houdt hij 't uit! Het moet wel een erg dom dier zijn, dat zo iets doen kan. En je moet zijn velletje zien.... bah, wat vies en grauw!"

„Ha, ha, en die poten lijken op spaden....!"

„Hi, hi, en z'n neus doet me aan een varken denken....!"

Ja, zulke dingen kreeg de familie Mol te horen.

Dat vonden die natuurlijk erg vervelend, en ze besloten dan ook maar zo weinig mogelijk boven de grond te komen.

„Als de planten toch eens wisten, dat, als wij er niet waren, er al heel wat zouden zijn doodgegaan," zuchtten ze wel eens. „Want de wormen en kevers hier onder de grond hebben 't op hun wortels gemunt." En verdrietig trokken ze weer op jacht. Sinds die tijd waren ze nog maar zelden meer te zien.

Nu gebeurde het één in het jaar, dat de bloemenkoningin met haar hofdames alle velden, tuinen en bossen kwam bezoeken om te zien of alles goed groeide. Toen de dag gekomen was, stonden alle bloemen een tikje zenuwachtig te wachten op haar komst.

Mietske Mol wist ook dat de bloemenkoningin komen zou. En omdat hij haar nog nooit eerder gezien had, wilde hij dit kéer haar bezoek niet missen en was hij op de uitkijk gaan zitten vlak bij de uitgang van zijn hol, dat verborgen lag achter hoge margrieten. De bloemen waren hevig te keer gegaan toen ze Mietske ontdekten.

„Schaam jij je niet om met je neus voorop te gaan zitten? Verbeeld je, dat de bloemenkoningin jou in de gaten krijgt," hadden ze geroepen. Maar Mietske had zich dit keer niet uit het veld laten slaan en was toch blijven zitten.

„Daar komt ze.... daar komt ze," werd er opeens gefluisterd, en alle bloemen deden hun uiterste best om heel mooi te bloeien.

Toen de bloemenkoningin vlakbij gekomen was, bleef ze opeens verwonderd stilstaan. „Wat ziet dit veld er mooi verzorgd uit," sprak ze, „ik zie nergens dode plantjes." Opeens kreeg ze Mietske Mol in de gaten. „Ik geloof, dat jij de kleine tuinman bent, is het niet?" vroeg ze.

„Mijn hele familie zorgt voor dit bloemenveld," antwoordde Mietske Mol verlegen.

„Nog nergens zag ik een veld, dat er zo keurig uitzag, Mietske," sprak de bloemenkoningin vriendelijk, „daarom zal ik jullie allemaal als beloning voor je vlijt een mooi nieuw pakje geven!"

Zo gebeurde het! Sinds die dag dragen alle mollen hun mooie zwart fluwelen jasje. Maar hun schuwheid is gebleven; daar heeft zelfs de bloemenkoningin niets aan kunnen veranderen. *Marja Corel*

WAT ZEGT MIJN NAAM?

Een vrij groot aantal vadersnamen gaat niet uit op een s maar op *en*. In de vroege middeleeuwen werd namelijk de tweede naamval zowel door s als door en gevormd; beide manieren waren gelijkelijk in gebruik. We kennen wel allen enkele van die familienamen op en. Tot de meest algemene mogen we rekenen: Dirken, Huygen, Joosten, Kersten, Nolten, Otten, deels van voornamen, die ook thans nog overal voorkomen.

ACHTERNAMEN

Er is intussen een groot aantal familienamen op en, welke men het niet zo gemakkelijk aanziet, dat ze van voornamen afkomstig zijn. We noemen bijvoorbeeld Binken, Blanken en Blenken, Coelen, Foppen, Hedden, Heeren, Luyten, Okken, Poppen, Snellen enzovoort. Ze zijn van oud-Germaanse, deels van Friese afkomst. De geslachtsnaam Binken komt van de Friese mansvoornaam Binke, wat een verkleinvorm is van Binne, Benne; Binne en Benne komen van Benno, een roepnaam voor Bernhard, met betekenis: sterk als een beer. Blanken en Blenken komen van de oude mansnaam Blank, wat „wit" betekent. Coelen heeft een mansnaam Coele of Cole tot grondslag, waarvan de oorsprong gevonden moet worden in de oud-Germaanse naamstam col: helm; de naam heeft dus iets met verdediging te maken. Foppen komt van Foppe, Foppo, wat een roepnaam is voor Folpert: uitblinkend onder het volk. Hedden, een vadersnaam van Hedde, vindt zijn bron in de oude Germaanse naamstam hathu: strijd. Heeren, afkomstig van Here, Hero, Haro, wortelt in de naamstam harja: leger. Luyten, van Luyte, Lude, Lode, is ontstaan uit hloda: eer, roem. Okken, van Okke, Occo, is afkomstig van Otger, een naam, die samenhangt met auda: bezit, rijkdom, erfgoed. Poppen, van Poppo, heeft zijn oorsprong in de stam bob, welke „jongen" betekent. Snellen komt van de oude mansvoornaam Snel, die dezelfde betekenis heeft als ons tegenwoordig bijvoeglijk naamwoord snel, maar ook krachtig, sterk.

Er is zelfs een aantal vadersnamen, die men veeleer voor meervoudsvormen van algemeen bekende zelfstandige naamwoorden zou houden. We denken aan namen als Dijken, Roozen, Staelen, Sterren, Struyken, Veenen, Veeren, Vinken, Vossen. We zullen licht geneigd zijn daarin een meervoud te zien van dijk, roos, staal, ster, struik, veen, veer, vink, vos. Toch is niets minder waar. De namen Dike, Roos, Stale of Stalle, Sterre of Star, Struuk, Fene, Fere, Finke, Fosse zijn alle echte oud-Nederlandse mansvoornamen, welke men in oude oorkonden en documenten herhaaldelijk tegenkomt en welker betekenis met de zelfstandige naamwoorden, waaraan ze de herinnering oproepen, niets te maken heeft.

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

HET SCHINKENMANNETJE VAN VENLO

Velen, die Venlo bezochten en het stadhuis bekeken, zullen zich wel eens afgevraagd hebben wat het stenen beeldje betekende in een nis van de achtergevel van het stadhuis. Het was bekend onder de naam „Schinkenmänke". Het was van arduin en moest een boertje uit vroegere tijden voorstellen. Voor de Venlonaars was het mannetje een weerprofeet: de kleur van de steen werd bij naderend vochtig weer donkerder en bij helder weer lichtgrijs. Aan dit beeldje was de volgende sage verbonden.

Er heerste in de vijftiende eeuw een grote hongersnood in Venlo. Alle voorraden en levensmiddelen waren uitgeput. Men vroeg naar alle kanten om hulp en, begaan met het lot der hongerende Venlonaren, kwamen eindelijk de boeren van „Neer" en Gulikerland opdagen met eten. Zij reden karren met schinken (hammen), brood en graan binnen de stadsmuren en lenigden aldus de grote nood, die er heerste. Uit erkentelijkheid schonk de magistraat aan die vreemde boeren het voorrecht vrij — zonder betaling van stand- of marktgeld — hun koopwaren op de Venlose markt te verkopen en tot blijvend aandenken aan dat feit werd het „Schinkenmänke" op de markt geplaatst in de achtergevel van het stadhuis.

BAS EN BES

Sinds ze uit het gesticht van Silas Stekel waren weggelopen, hadden Bas en Bes heel wat mensen ontmoet, maar niemand had ooit zozeer hun medelijden opgewekt als de oude dame die ze op een keer in het park zagen.

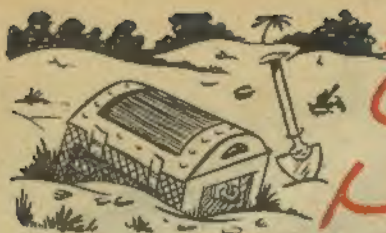

"SCHATEILAND"

NAAR DE AVONTURENROMAN
VAN R. L. STEVENSON

26 Toen Jim zag, dat Hands een ponjaard pakte, begreep hij, dat de zeerover hem wilde vermoorden. Maar hij bedacht, dat de man het wel niet zou doen voor hij het schip op de kust gezet had. Toen hij weer aan dek kwam met de wijn, waarom Hands gevraagd had, hield de zeerover zich erg ziek, maar hij zei, dat de vloed opkwam, zodat zij de baai konden binnenvaren om het schip te laten stranden.

27 Hands, een uitstekend stuurman, vertelde Jim hoe hij koersen moest en wees Jim de plek, waar hij de Hispania zonder schade aan de grond kon zetten. „Daar is het een ideale plek," duidde hij aan; „overal vlak zand en bossen rondom."

28 Jim haalde de stuurboom over om het schip in de goede richting te krijgen. Hij werd zozeer in beslag genomen door zijn werk, dat hij de moordzuchtige bedoelingen van Hands een ogenblik vergat en alleen op het zeil en de golven lette.

29 Een zesde zintuig waarschuwde hem op te kijken en weg te springen. Het feit dat de stuurboom terugsprong en tegen de borst van Hands sloeg, redde hem. Hij trok zijn pistool, maar het kruit was nat van het zeewater en hij voelde zich als een opgejaagd dier.

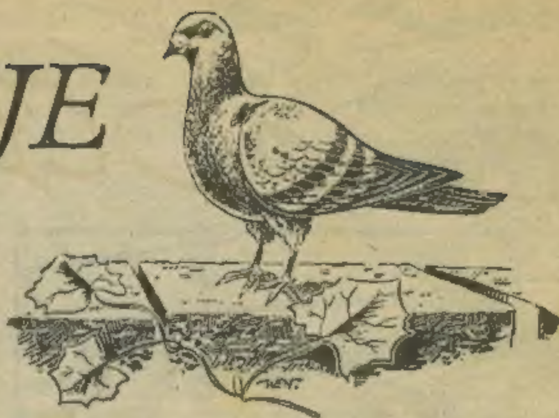

30 Onverwacht schuurde het schip over het zand en helde zwaar over. Jim en Hands werden tegen de reling geworpen. Jim was het eerst overeind en hij klom snel in het want. Hands was vlak bij hem en zijn ponjaard trof het hout amper een handbreed onder Jim's voet.

31 Jim wist hogerop te klauteren en deed nieuw kruit in zijn pistolen. Hands schoof langzaam naar hem toe. „Nog een stap verder en ik schiet je voor je kop," waarschuwde Jim hem. Daarop zei Hands zoetsappig: „Jim, we moesten maar een wapenstilstand sluiten." Jim dacht, dat hij het spel gewonnen had, maar plotseling greep de piraat zijn ponjaard; deze suisde door de lucht en nagelde Jim met zijn schouder aan de mast.

HET DUIFJE

MIDDELEEUWS VERHAAL DOOR J. TOEBOSCH

Op het kasteel Halm woonde de ridder Winfried met zijn vrouw, hun vier dochtertjes en een groot aantal onderhorigen. Hij was een dapper krijgsman, zeer rijk en algemeen geacht en bemind. Het leven op Halm was hetzelfde als op andere middeleeuwse kastelen, dus kalm en rustig, maar zonder veel afwisseling. 't Was dan ook een hele verrassing, toen op een goede dag op het kasteel een rijtuig aankwam, waaruit een deftige dame en een ongeveer twaalfjarig meisje stapten. De dame was een bloedverwante en vriendin van de edelvrouw van Halm; haar man was enige jaren geleden gestorven en sedert woonde ze met haar enig dochtertje Elsa op haar kasteel Ragen, dat ongeveer vier uur gaans van Halm lag. 't Was al enkele jaren geleden, dat ze voor het laatst op Halm geweest was en het is dus te begrijpen, dat ze daar nu met blijdschap ontvangen werd.

Er volgden nu prettige dagen voor allen, niet het minst voor de kleine Elsa, die op Ragen bijna altijd alleen was en nu naar hartelust kon spelen en wandelen met de kinderen van Winfried. Op Halm waren een menigte duiven, die de hele dag op de grote binnenplaats rondliepen. Elsa had er plezier in die duiven te voeren. Nu gebeurde het, een paar dagen na haar aankomst, dat een jonge duif uit het nest viel en een pootje brak. Elsa nam het diertje op en ging er mee naar haar moeder, die het pootje verbond. Ze zorgde nu, dat het het duifje aan niets ontbrak en had na enige dagen de voldoening, dat het geheel hersteld was. En van nu af was het zó aan Elsa gehecht, dat het geregeld op haar schouder kwam zitten en uit haar hand at.

Zo gingen een paar weken genoeglijk voorbij en de edelvrouw meende nu, dat haar bezoek op Halm lang genoeg geduurd had en het tijd werd, naar Ragen terug te keren. Daags voor haar vertrek zaten de dochtertjes van Winfried bij elkaar en nu zei Ada, de oudste van hen: „Wat dunkt je, als we Elsa het duifje eens gaven? Ze houdt er zo van en ze zou er zo blij mee zijn."

De anderen vonden het dadelijk goed en hun ouders gaven natuurlijk gaarne hun toestemming. En Elsa was overgelukkig, toen ze de volgende morgen het duifje in een mooi kooitje ten geschenke kreeg. Mooier aandenken aan haar verblijf op Halm had men haar niet kunnen geven. Het behoeft wel niet gezegd, dat het afscheid allerhartelijkst was.

Ongeveer een maand was sedert verlopen. Op Ragen ging het leven zijn gewone gang. Dikwijls praatten moeder en dochter nog over de prettige dagen, die ze op Halm hadden doorgebracht, en Elsa was nog altijd even gelukkig met haar duifje. Maar daar werden de kasteelbewoners opeens uit hun rust opgeschrikt.

In het naburige land was oorlog geweest. Deze was afgelopen, maar nu maakten benden afgedankte soldaten het land onveilig en trachtten met roven en plunderen aan de kost te komen. Op zekere dag kwam op Ragen bericht, dat een bende op enige uren afstand van daar de grens was overgetrokken en overal schrik en angst verspreidde. Men kon er dus op rekenen, ze weldra te zien verschijnen. Nu was het kasteel wel zeer sterk, maar er waren slechts weinig weerbare mannen en dezen zouden niet lang de verdediging kunnen volhouden. Het was dus dringend nodig, dat er hulp kwam.

De edelvrouw overlegde met de slotbewaarder.

„We moeten iemand naar Halm zenden," zei de slotbewaarder. „Daar ligt een sterke bezetting, die het land moet beschermen, en ridder Winfried zal, als hij bericht krijgt, onmiddellijk komen."

Ja, daar twijfelde de edelvrouw geen ogenblik aan. Maar hoe Halm te bereiken?.... Overal zwierven vreemde soldaten rond en het was dus zo goed als zeker, dat een bode in hun handen zou vallen.

Maar wat dan te doen?

Daar riep opeens Elsa, die het gesprek had aangehoord: „Ik weet wat! Ik heb wel eens gehoord, dat, als men een duif los laat, ze terugvliegt naar de plaats, waar ze vandaan is. Als we het eens probeerden met het duifje, dat ik op Halm gekregen heb!"

„Kind, dat is een goede inval," zei de edelvrouw. „Ja, dat duifje kan ons redden."

Elsa ging nu dadelijk het duifje halen; de edelvrouw schreef op een

strookje perkament enige regels, maakte er een rolletje van en bevestigde het met een draadje aan een van de pootjes. Daarna gingen ze naar de binnenplaats en Elsa liet het duifje los. Het steeg loodrecht omhoog, bleef toen een ogenblik onbeweeglijk, maar schoot daarna als een pijl vooruit in de richting van het kasteel Halm.

Als het nu maar goed aankwam.... Maar dat was nog lang niet zeker. Het was immers best mogelijk, dat het onderweg door een roofvogel gegrepen werd.... En het kon ook gebeuren, dat het op Halm niet werd gemerkt.... Maar het was de enige hoop. Verder kon men nu niets anders doen dan het kasteel zoveel mogelijk in staat van verdediging stellen en dan maar afwachten.

Ridder Winfried zat met zijn vrouw en kinderen in de huiskamer. Het was een zeer warme dag en het venster stond open.

Daar opeens een gesuis, een vogel vloog naar binnen en zette zich op de schoorsteen. neer.

„Een duif!" zei ridder Winfried. „Waar mag die vandaan komen?"

Ada ging naar de schoorsteen, nam het diertje, dat helemaal niet schuw bleek te zijn, op en streelde het. „Ik geloof heus, dat het het duifje is, dat we Elsa gegeven hebben," zei ze. „Het is zeker bij haar weggevlogen. Maar wat is dat?...." Het heeft een rolletje perkament aan het pootje...."

„Dat heeft iets te betekenen," zei de ridder. Hij maakte voorzichtig het briefje los, rolde het open en las nu:

„*Heer ridder. We zijn in groot gevaar. We verwachten elk ogenblik een aanval en hebben weinig verdedigers. Ik bid u, zend spoedig hulp.*
Kasteel Ragen."

Het is te begrijpen, dat dit briefje grote schrik verwekte. Ridder Winfried wist echter ogenblikkelijk, wat hij te doen had. „Ik moet terstond naar Ragen," zei hij, terwijl hij opstond en de kamer verliet. En niet lang duurde het, of ridder Winfried reed aan de spits van een afdeling ruiters de poort uit.

Hoe was het intussen op Ragen gesteld?

Dadelijk na het wegvliegen van het duifje had de slotbewaarder de bewoners van het kasteel bijeengeroepen, hen op het dreigende gevaar gewezen en hen aangespoord zich dapper te gedragen. Daarna had hij een aantal zakken met zand en stenen laten vullen en tegen de poort laten opstapelen. Daarachter werd van kisten, balken en vaten een wal gevormd. Als deze versperring genomen was, zou men zich in het hoofdgebouw terugtrekken en daar de verdere verdediging voortzetten in de hoop, dat intussen ontzet zou komen opdagen.

Nog niet lang was hij met deze maatregelen klaar toen een talrijke bende voor de poort verscheen. Een soldaat trad vooruit, blies op een trompet en eiste daarna, dat het kasteel zou worden overgegeven. Als dit niet vrijwillig gebeurde, zou de aanvoerder het met geweld nemen, alle bewoners laten vermoorden en 't kasteel in brand steken.

Op deze eis kwam niet eens antwoord en nu maakte de aanvoerder aanstalten om zijn bedreiging uit te voeren.

Allereerst moest hij over de gracht zien te komen. Hij liet daarom de struiken, die in de nabijheid groeiden, afhakken, tot bossen binden en deze in de gracht werpen. De verdedigers konden hier weinig tegen doen en zo was na enige tijd in de gracht een dam gevormd, waar de bende nu over trok.

Nog eens eiste de aanvoerder het kasteel op en toen hij weer geen antwoord ontving, begonnen zijn soldaten met bijlen de poort te bewerken. Deze was echter zeer sterk en bovendien met ijzeren platen beslagen, zodat ze er weinig schade aan konden toebrengen. De aanvoerder besloot daarom het op een andere manier te proberen. Hij liet een boom omhakken en van de takken ontdoen. Enige sterke mannen namen daarna de stam op en liepen er mee tegen de poort. Zó hevig was de schok, dat de muur dreunde. Een tweede en derde stoot volgden; toen was de poort verbrijzeld en lag weldra in stukken op de grond.

Met nieuwe moed begonnen nu de soldaten de versperring op te ruimen. De verdedigers spanden alle krachten in om dit te beletten, maar de aanvallers wonnen voortdurend veld.

Maar wat was dat?.... Opeens hoorde men, dat de soldaten wegliepen en tegelijk kwam een jongen, die boven in de toren op de uitkijk had gestaan, buiten adem aanlopen en riep: „Er komt hulp!" En toen nu de verdedigers op de muur klommen, zagen ze de bende naar alle kanten vluchten, terwijl een troep ruiters in volle galop naderde. „We zijn gered!" juichte de slotbewaarder en snelde het kasteel binnen om de edelvrouw de blijde tijding mee te delen.

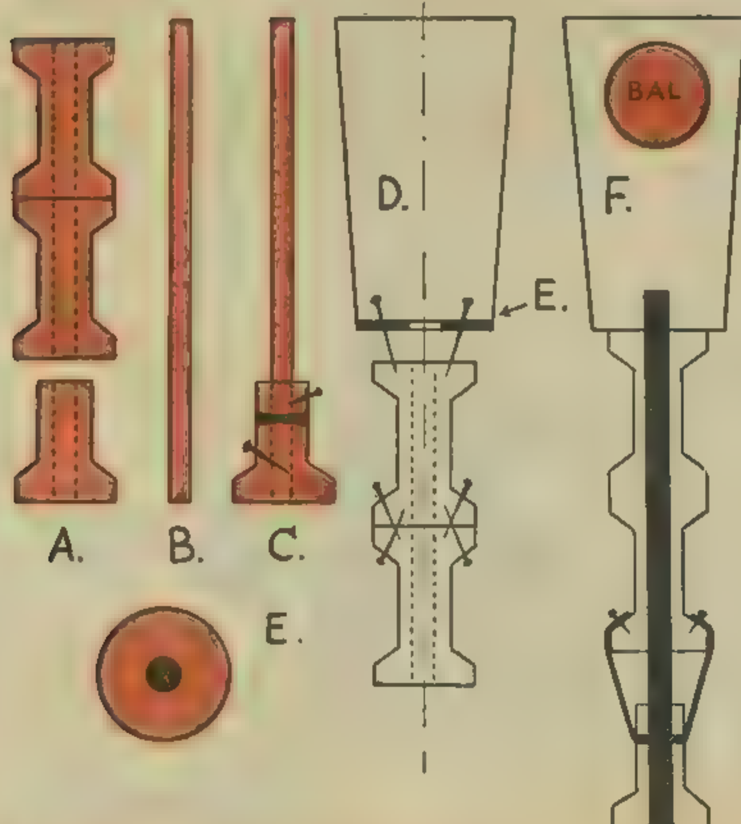
Het is te begrijpen, dat het feest was, toen wat later de ruiters van Halm het kasteel binnenreden. Ze hadden verscheidene gevangenen gemaakt, waaronder de aanvoerder van de bende. Ridder Winfried zorgde, dat er voldoende gewapenden achterbleven, zodat men voor geen nieuwe aanval bevreesd behoefde te zijn. Dit bleek echter niet nodig, want sedertdien waagde geen bende zich meer in het land.

Dat het duifje, waaraan men deze gelukkige afloop vooral te danken had, van nu af als een grote schat werd beschouwd, behoeft wel niet gezegd.

De kleine knutselaar

Balschieter met vanger

Neem drie lege garenklosjes. Twee er van laten we zoals ze zijn en van het derde zagen we de kop af. Zie tekening A.

In dit afgezaagde klosje steken we een dun rond stokje, dat er stevig in moet vastzitten. Dit kunnen we bereiken met een paar heel dunne spijkertjes. Zie B en C. Voorts boren wij er overdwars een gaatje in. Zie de dikke zwarte horizontale streep (C).

Neem nu een kartonnen bekertje (een leeg ijsbekertje is ook goed) en knip een rond gaatje in de bodem (D). Versterk de bodem van het bekertje met een schijfje hout, waarin natuurlijk ook een gaatje is geboord. Model van het houten schijfje: E. Zorg, dat het stokje B goed in het gaatje past.

De beide andere klosjes lijmen of spijkeren we op elkaar vast. Ook het bekertje lijmen of spijkeren we op de beide bovenste klossen.

Het stokje van het onderste (afgezaagde) klosje gaat nu precies door de twee bovenste klossen en het bekertje heen en dit onderste klosje vormt de handgreep of het handvat van onze balschieter. Door het boorgaatje van dat onderste klosje steken we een gummibandje (stukje van een binnenband is prima) en de uiteinden er van bevestigen we aan de randen van het klosje, dat er boven ligt.

Leg nu een kleine bal in het bekertje en trek de handgreep (dus het onderste klosje) flink uit: dan springt bij het loslaten van het klosje de bal flink uit.

Maar het is nu de bedoeling die bal niet alleen weg te schieten, maar hem ook weer in het bekertje op te vangen. Dit stukje speelgoed is niet alleen een balschieter, maar ook een balvanger.

Een fototoestel

Van een leeg lucifersdoosje of zo'n doosje, waar poeders van de apotheker in zitten, kunnen wij een leuk fototoestel maken.

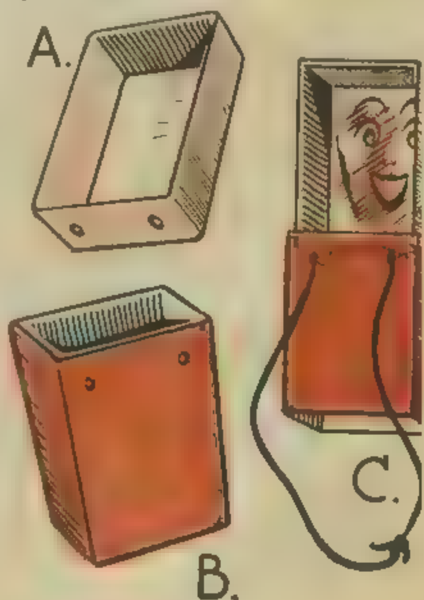
Ook hebben wij een stukje spiegel nodig, zo groot als de bodem van het doosje.

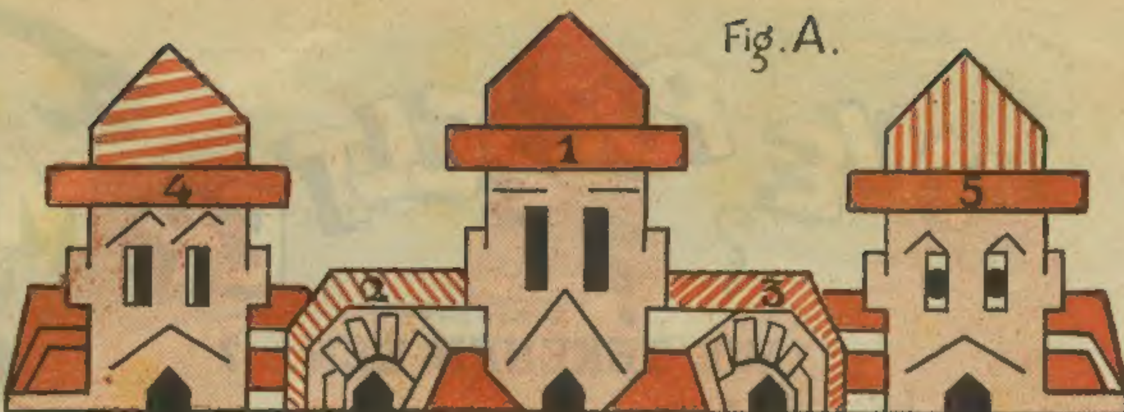
Kijk nu het doosje eens heel goed aan, afbeelding A; daar zijn in de bodem 2 kleine gaatjes. Ook B heeft er twee; die zitten echter boven aan de huls. Een touwtje wordt door de gaatjes heen, onderaan vastgeknoopt. Dit is op C duidelijk te zien.

Het spiegeltje plakken wij op de bodem van het doosje. Het doosje wordt dichtgeschoven, zodat het touw bijna helemaal in het doosje verdwenen is.

Wanneer je aan het touwtje trekt, schuift het doosje naar boven.

Wat is nu de bedoeling? Je zegt tegen je makkertje of vriendinnetje: Ik zal een sprekende foto van je maken. Je houdt natuurlijk het toestel in de goede stand, dus gesloten. Je trekt aan het touwtje, het doosje met spiegel is in de richting van het gezicht gericht en men ziet dan als foto het gezicht van degene, die gefotografeerd wordt. Dat wil zeggen vaa degeen, die in het spiegeltje kijkt.

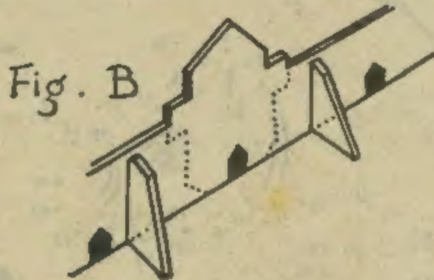

Neem een stuk triplex of dik karton en teken daarop het voorbeeld, dat we in figuur A aangeven. Het zijn allemaal rechte lijnen, dus niet zo moeilijk over te nemen.

Denk er vooral om, dat de poortjes (driemaal een open mond en tweemaal een geopende hand) de juiste grootte moeten hebben. Want het valt niet mee als er te veel knikkers doorheen gaan. Je moet dus goed rekening houden met de grootte van de knikkers, die je denkt te gebruiken. Je weet immers, dat je zoveel knikkers aan je speelmaatjes moet geven als het cijfer boven het poortje aangeeft. Dus maak het niet te gemakkelijk.

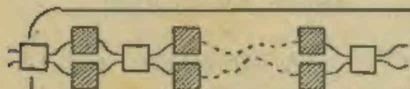
Een leuke knikkerpoort

Je weet natuurlijk ook, dat alle knikkers, die buiten de openingen blijven liggen, voor je eigen zak zijn.

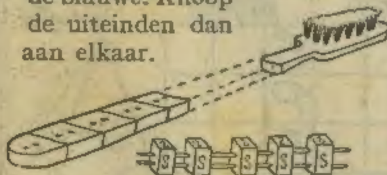
Aan de achterkant geven we ons plankje of bordje een paar stevige steuntjes. Zie tekening B.

Wie hout kan nemen, kan er een mooi gekleurd of gebeitst geheel van maken. Wie karton verkiest, kan het beplakken met allerlei leuke figuren of het met waterverf versieren.

We maken een servetring. Benodigdheden: elf rode vierkante houten kralen en tweeëntwintig blauwe vierkante houten kralen. Zwart koordelastiek. Neem een dubbele draad van het elastiek en rijg hierop de kralen, zoals de tekening aangeeft.

De draad gaat dubbel door de rode kraal en enkel door de blauwe. Knoop de uiteinden dan aan elkaar.

Werp afgedankte tandenborstels niet weg, tenminste als ze van plastic zijn. Snij de steel in gelijke blokjes en boor er een gaatje door. Een kind kan dan met die stukjes en een eindje stevige draad een leuk halssnoertje maken of een ceintuurtje. Het kost niets en is toch leuk.

Boekomslag

Benodigdheden: Stevig zwart papier, iets dunner dan het gewone „dunne" karton. Hetzelfde papier in het rood.

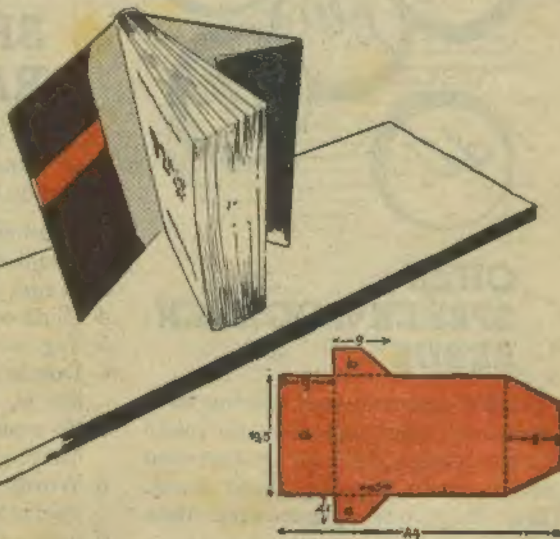
Teken op het zwarte karton de uitslag van de boekomslag, zoals de tekening aangeeft, en snijd hem uit. Vouw a volgens stippellijn naar binnen, daarna de stroken b en c, en plak deze, door ze aan de binnenkant geheel met lijm in te smeren, op a.

De klep aan de andere kant doet meteen dienst als bladwijzer.

Snijd van het rode papier een strook van 44 x 3 cm en plak deze op een afstand van 8 cm van de bovenkant op de boekomslag. Hij wordt méé omgeplakt met het strookje a en men kan er aan de binnenkant de naam van de eigenaar op schrijven, zoals op de tekening te zien is.

Hierbij wordt een gangbare maat voor een boek gegeven. Een ander goed formaat is 55 x 24 cm in plaats van 44 x 19½ cm.

De maten voor de overslagen blijven dezelfde, alleen wordt de rode strook er nu op een afstand van 10 cm van de bovenkant opgeplakt.

WIE PUZZELT ER MEE?

WE TEKENEN EEN....?

Alle punten verbinden met rechte lijntjes. Van 1 tot en met 64.

VISITE-KAARTJES

Wat is het beroep van de volgende heren?

Rangschik de letters van elke naam op de juiste manier en je weet het.

PIET TALIEGON

SIEM HOFD

M. M. MIRTENA

IR. R. KUIN, EDE

P. BOSTOED

WELKE STEDENNAMEN ZIJN HIER VERBORGEN?

1. Behalve Bert, Piet en Cor had Nap Elsje en Tonny uitgenodigd op zijn verjaardag.
2. Hij reed bijna meneer omver.
3. Morgen moet mijn broer mondeling examen doen.
4. Kijk, daar komt onze vriend Emil aangelopen.
5. Zonder iets te zeggen, verdween het vrouwtje in haar lemen hut.
6. Jan maakte ijverig een fort van zand voor Tini, zijn kleine zusje,

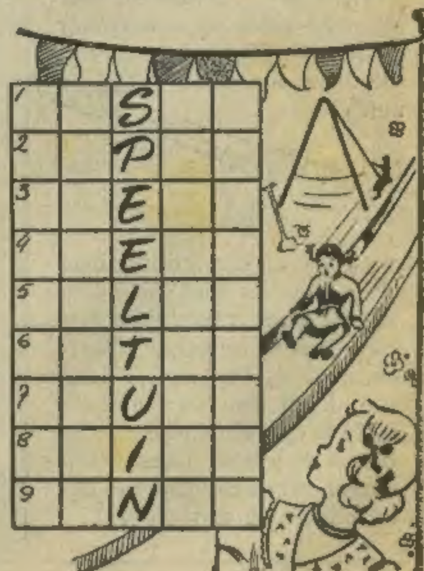
ONZE SPREEKWOORDEN-REBUS

Stoot deze schijven, waarop twee of meer letters staan, in de juiste hokjes, zodat je de zes lettergrepen in de juiste volgorde kunt lezen. Hoe luidt ons spreekwoord deze week?

SPEELTUIN-RAADSEL

In deze figuur vul je van boven naar beneden woorden in van de volgende betekenis:

1 Een heleboel.
2 Je eet er soep mee.
3 Is niet smal.
4 Rijdt op rails.
5 Tegenovergestelde van ongeluk.
6 Doe je als je wilt weten hoe lang iets is.
7 Zo noem je het gezicht van een dier.
8 Wordt door de brievenbesteller gebracht.
9 Jaargetijde.

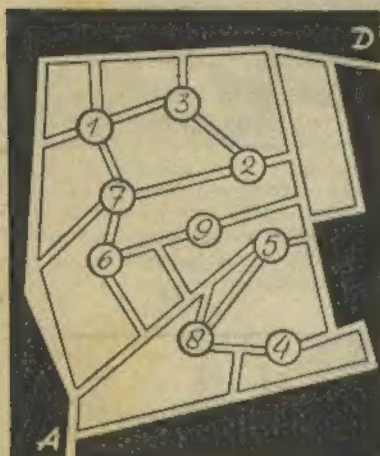
A+B-C+D=Y

In de bovenstaande vergelijking betekenen de letters telkens een woord of een letter. Die woorden of letters moeten, evenals in de rekenkunde, bij elkaar worden opgeteld of van elkaar worden afgetrokken, al naar gelang dit wordt aangegeven, waarna men tenslotte een woord krijgt, dat door de letter y wordt voorgesteld. De betekenis der woorden is:

A Zangnoot
B Wijfje van een tot de zoolgangers behorend dier
C Letter, waarmee niets begint
D Muzieknoot
Y Aardrijkskundige naam van een uitgestrekt koud gebied in het oosten

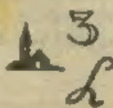
VAN A NAAR D

Ga van A door alle hokjes met een cijfer naar D. Je mag in elk hokje maar eenmaal binnen.

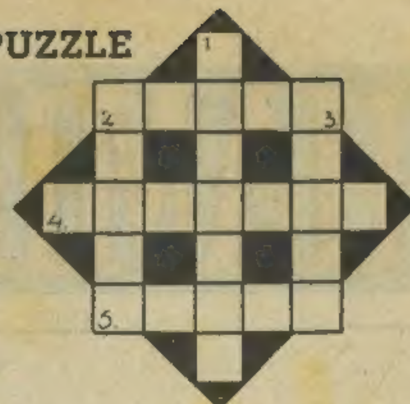

WELKE PLAATS IN NEDERLAND IS DIT?

Dit is een plaats aan de Maas, in de Bommelerwaard. Landbouw en veeteelt. Men vindt er ook steenbakkerijen. Er is ook een ruïne, die herinnert aan de machtige graven van Teisterbant, het voormalige graafschap tussen Lek en Maas.

KRUISWOORDPUZZLE

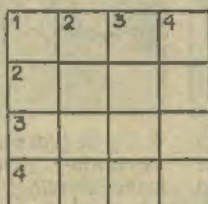
Van links naar rechts:

2 Land, dat onbebouwd is
De grond ligt .....
4 Een toezegging. Een verbintenis, die men aangaat en die men moet houden
5 Een grote doek, waarmee men vloeren reinigt

Van boven naar beneden:

1 Wapen, dat men op een geweer steekt
2 Tien centimeter lang, vijf centimeter hoog, zeven centimeter .....?
3 Gebruikt moeder om water in te koken

VIERKANTPUZZLE

Van boven naar beneden en van links naar rechts:

1 Stevig stuk hout.
2 Behoeftige.
3 Het zij zo.
4 Meisjesnaam en ook grote Russische rivier.

OPLOSSINGEN VAN DE PUZZLES uit ons VORIG NUMMER

GIEL DOTERO
leert voor loodgieter.

WELKE PLAATSEN zijn dit?
1. Leeuwarden, 2. Lemmer, 3. Kampen.

RA, RA, WAT IS DAT?
Je hebt natuurlijk ontdekt, dat die getallen een blad van een kalender voorstellen. En om precies te zijn: het is de maand JULI 1952. Kijk maar eens na of het klopt!

RONDE VAN NEDERLAND
Utrecht - Soestdijk - Hilversum - Amsterdam - Alkmaar - Haarlem - Leiden - Gouda - Rotterdam - Den Briel - Breda - Tilburg - Eindhoven - Roermond - Mook - Dieren - Barneveld - Amersfoort - Utrecht.

Spreekwoordenrebus

EEN JONGEN VAN JAN DE WITT

Jan de Witt of Johan de Witt leefde van 1625 tot 1672. In 1653, nauwelijks achtentwintig jaar oud, werd hij raadpensionaris van Holland. Hij was een groot staatsman, die een zeemacht schiep, welke zich met die der Engelsen kon meten, en hij was de ziel van een tweetal bondgenootschappen tegen Lodewijk XIV van Frankrijk. In 1672 werd hij na de inval van Lodewijk in ons land door Haagse Oranjeklanten op het Groene Zoodje vermoord.

Johan de Witt behoort tot de grootste mannen, die ons land gehad heeft, en een jongen van Jan de Witt is iemand, die geldt als een ferme kerel, iemand, waarop men kan bouwen.

KRUISWOORDPUZZLE

H E K   D A K
A S   M   N O
K   R A T   P
  M A R I E
S   T I N   A
L A   E   A N
A R M   A L S

VLECHTMATJESPUZZLE

HAMID de dappere SJEIK

7 Omar, de grootste schurk onder de muiters, is door zijn kameraden aangewezen om de kapitein onschadelijk te maken en met zijn knuppel sluipt hij op deze toe. Geen ogenblik denkt de bandiet er aan, dat al zijn bewegingen nauwkeurig door de sjeik worden gevolgd.

8 Op de tenen en met een gemene lach om de lippen beweegt de muiter zich naar de schipper, die, onkundig van de samenzwering, met een verrekijker de kust bekijkt. Juist op het geschikte ogenblik komt de sjeik in actie en slaat de brutaalste van de muiters neer.

9 Intussen verschijnen de beide andere muiters, Harun en Abdul, op het dek met twee gevangenen, de bootsman en de radiotelegrafist. Harun ziet de kapitein op de brug en trekt zijn revolver. De bandiet weet niet, dat sjeik Hamid zich naast de kapitein op de brug bevindt.

10 Het is een hachelijk ogenblik voor kapitein Carson, maar resoluut werpt hij zijn verrekijker naar de opstandeling en treft hem aan zijn hand, zodat de revolver over het dek vliegt. Dat geeft een ogenblik verademing en van de verwarring bij de muiters maakt Hamid gebruik om in de bres te springen.

11 De beide Arabieren vergeten een ogenblik hun gevangenen en denken slechts aan wraak op de kapitein. „Daar zal Carson voor boeten!" gromt Harun, maar terwijl hij naar zijn revolver grijpt, springt Hamid op zijn rug en stompt tegelijkertijd Abdul in het scheepsruim.

12 Zo zijn, dank zij de sjeik van El Bashan, de bordjes ineens verhangen. De drie muiters worden stevig gebonden en de muiterij is als een nachtkaars uitgegaan. Als even later Dick met de inspecteur van politie arriveert, wordt het drietal naar de gevangenis van El Azar overgebracht.